

naturligt at give tilskudsordningen en udformning, der tilsigter at stille landmanden som om han kunne optage lån på lånemarkedet til et renteniveau, der er lavere end den effektive rente, der idag må betales ved lånoptagelse.

En tilskudsordning efter disse principper tager sit udgangspunkt i en rentefod, der skønnes passende for at gøre investeringen indkomstgivende, sammenholdt med en beregnet effektiv rente, såfremt lån skulle optages på lånemarkedet. Der vil herved opnås en vis rentesikring, der — alt som ordningen udformes — vil kunne lette og tilskynde til investeringer. I lovudkastet er ordet rentesikring ikke anvendt, idét dette ord leder tanken hen på en konkret lånoptagelse, hvilket som nævnt efter udvalgets opfattelse ikke bør være en forudsætning for ydelse af tilskud.

Udvalget har overvejet, hvilke produktionsbygninger inden for landbruget en tilskudsordning navnlig bør tage sigte på. Som det fremgår af kapitel II er der et meget betydeligt behov for investeringer i stalde til kvæg og svin, et behov som dels skyldes teknisk forældelse af den eksisterende bygningsmasse, dels den igangværende strukturudvikling mod færre driftsenheder. Begrundelsen for etableringen af en tilskudsordning må ses på baggrund af vanskeligheden ved at opnå det ønskede investeringsomfang, og udvalget har derfor forudsat, at det er ønskeligt i lovforslaget at afgrænse tilskudsordningen til den del af landbrugets produktionsbygninger, der har henblik på husdyrproduktionen, og navnlig til stalde med tilhørende anlæg til kvæg og svin.

Kap. II. Investeringsbehovet i staldbygninger frem til 1980.

I landbokommissionens 10. betænkning af 13. januar 1971 (betænkning nr. 598/1971) findes som bilag I optrykt et notat vedrørende investeringsbehovet i staldbygninger i perioden 1967-1980, udarbejdet af landbrugsrådets og landboforeningernes økonomisk-statistisk afdeling.

Notatet tager sigte på at belyse behovet for investeringer i stalde til køer og svin under den hovedforudsætning, at bestanden af køer og svin i 1980 vil være af samme omfang som i 1968.

Investeringsbehovet i de to produktioner søges i notatet opgjort som betinget af henholdsvis en nedslidningseffekt som følge af teknisk forældelse af den eksisterende bygningsmasse, og en „flytteeffekt“, som skyldes strukturudviklingen mod færre landbrugsbedrifter, mindre alsidigt produktionsmønster og større gennemsnitlige besætningsenheder.

Beregningerne antyder, at der ved en bestand af køer og svin som i 1968 vil være behov for en samlet nybygningsaktivitet i perioden frem til 1980 svarende til 64 pct. af kopladerne og 40 pct. af svinepladserne eller for hele perioden regnet i 1968-priser investeringer på 4,6 milliarder kr. til køer og 2,0 milliarder kr. til svin. Det svarer til et årligt behov for nybyggeri af størrelsen 5-600 mill. kr. regnet i 1968-priser.

Den faktiske byggeaktivitet har i de seneste år været væsentlig mindre end det anslåede behov, samtidig med at nedlægningen af landbrugsbedrifter og tendenserne mod en mere specialiseret driftstilrettelægning er fortsat. På denne baggrund har der i malkkvægholdet kunnet konstateres en ganske kraftig bestandsreduktion (knap 15 pct. fra 1967 til 1970), medens det må antages, at det navnlig er til svineholdet der i de seneste år er sket nybyggeri, samtidig med at der er inddraget en ikke ringe bygningskapacitet ved ombygning af tidligere kvægstalde til erstatning for den bygningsmasse, der er forsvundet på de nedlagte landbrugsbedrifter. Svineholdet har haft et næsten uændret totalomfang fra 1967 til 1970.

Nybygningsomkostningerne har samtidig fortsat deres stigende tendens. Medens der i notatet fra 1969 er regnet med et investeringsbehov på 5.500 kr. pr. mælkeproduktionsenhed incl. opdræt og på 6.400 kr. pr. årsso + tillæg samt opfedning skønnes det realistisk i 1971-priser at regne med 7.000 kr. pr. mælkeproduktionsenhed og 8.000 kr. pr. årsso + tillæg, når der er tale om fremmede entrepriser, idét det dog må understreges, at disse priser vil variere betydeligt fra landsdel til landsdel.

Foretages på baggrund af disse enhedspriser et skøn over investeringsbehovet frem til 1980 i 1971-priser ved opretholdelse af en bestand på 1,1 mill. køer og en slagterisvineproduktion på basis af 0,8 mill. søer, synes det samlede investeringsbehov at skulle